

Obsah

Úvod	13
1. „A z čeho věci vznikají, do toho též zanikají podle nutnosti, neboť si za své bezpráví navzájem platí pokutu a trest podle určení času.“ ANAXIMANDROS, 610–546 PŘ. N. L.	17
2. „Číslo je podstatou všech věcí.“ PÝTHAGORÁS ZE SAMU, KOLEM 570–497 PŘ. N. L.	21
3. „...ať zkušený zvyk tě nenutí, abys tou cestou řídil osleplé oči a zalehlé uši a jazyk! Nikoli, ty jen rozumem rozsud' to zkoumání sporné...“ PARMENIDÉS, KOLEM 540–470 PŘ. N. L.	26
4. „Panta rhei“ – „Vše teče“. HÉRAKLEITOS Z EFESU, 550–480 PŘ. N. L.	29
5. „Mírou všech věcí je člověk...“ PRÓTAGORÁS Z ABDÉRY, 490–411 PŘ. N. L.	33
6. „Vím, že nic nevím.“ SÓKRATÉS, 469–399 PŘ. N. L.	37
7. „Filozofové by měli být vládci a vládci filozofy.“ PLATÓN, 427–347 PŘ. N. L.	41

8. „Všichni lidé touží od přirozenosti po poznání.“
ARISTOTELES, 384–322 PŘ. N. L. 45

9. „Ani je-li kdo mlád, ať neváhá oddávat se filozofii,
ani je-li kdo stár, ať neochabuje v jejím pěstování;
neboť nikdo není ani nezralý ani přezrálý k tomu,
aby pečoval o zdraví své duše.“
EPIKÚROS, 341–271 PŘ. N. L. 49

10. „O co usiluj, to se jich zmocní.“
LUCIUS ANNAEUS SENECA, 4 PŘ. N. L.–65 N. L. 53

11. „Pro mne je ale dobré držet se Boha, protože pokud
nenajdu oporu v něm, už vůbec ji nenaleznu v sobě.“
AUGUSTIN, 354–430 58

12. „Poznej cesty.“
HILDEGARDA Z BINGENU, 1098–1179 62

13. „Úkolem mudrce je pořádat.“
TOMÁŠ AKVINSKÝ, 1225–1274 66

14. „Nejvyšší formou štěstí je život s určitou mírou
bláznovství.“
ERASMUS ROTTERDAMSKÝ, 1469–1536 70

15. „Je nejen normální, ale i přirozené a nezbytné,
že každá živá bytost pozvedá svůj hlas.“
GIORDANO BRUNO, 1548–1600 74

16. „Člověk člověku vlkem.“
THOMAS HOBBS, 1588–1679 78

17. „Myslím, tedy jsem.“
RENÉ DESCARTES, 1596–1650 83
18. „Deus sive natura.“ – „Bůh čili příroda.“
BENEDICTUS SPINOZA, 1632–1677 87
19. „Žijeme v nejlepším z možných světů.“
GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ, 1646–1716 91
20. „Předpokládejme tedy, že vědomí je takříkajíc čistý list
papíru, nepopsaný, prostý jakýchkoli idejí.“
JOHN LOCKE, 1632–1704 96
21. „Esse est percipi.“ – „Být znamená být vnímán.“
GEORGE BERKELEY, 1685–1753 100
22. „Il faut cultiver notre jardin.“ – „Musíme obdělávat
svoji zahradu.“
VOLTAIRE, 1694–1778 104
23. „Člověk je stroj.“
JULIEN OFFRAY DE LA METTRIE, 1709–1751 108
24. „Člověk se rodí svobodný, a přesto je všude
v okovech.“
JEAN-JACQUES ROUSSEAU, 1712–1778 111
25. „Osvícenství je východisko z nesvéprávnosti,
již si lidé sami zavinili.“
IMMANUEL KANT, 1724–1804 116
26. „Nic velkého se na světě nezrodí bez nadšení.“
GEORG WILHELM FRIEDRICH HEGEL, 1770–1831 120

27. „Filozofové svět jen různě vykládali,
jde však o to jej změnit.“
KARL MARX, 1818–1883 125

28. „Je lepší být nespokojený člověk
než uspokojený vepř.“
JOHN STUART MILL, 1806–1873 129

29. „Veškerý život je utrpení.“
ARTHUR SCHOPENHAUER, 1788–1860 133

30. „To největší nebezpečí, ztratit sám sebe, může být ve
světě tak neslyšné, jako by nebylo vůbec ničím.“
SØREN KIERKEGAARD, 1813–1855 137

31. „Zůstaňte věrni zemi!“
FRIEDRICH NIETZSCHE, 1844–1900 141

32. „Společná zkušenost je největší
ze všech lidských statků.“
JOHN DEWEY, 1859–1952 146

33. „Filozofie znamená: být na cestě.“
KARL JASPERS, 1883–1969 149

34. „O čem nelze mluvit, o tom se musí mlčet.“
LUDWIG WITTGENSTEIN, 1889–1951 153

35. „Řeč je domovem bytí.“
MARTIN HEIDEGGER, 1889–1976 157

36. „Skutečnost, že to ‚tak jde dál‘, je největší katastrofa.“
WALTER BENJAMIN, 1892–1940 161

37. „Hlavní rozdíl mezi Einsteinem
a amébou je ten, že Einstein vědomě usiluje
o odstranění chyb.“
KARL RAIMUND POPPER, 1902–1994 167
38. „Neexistuje správný život v nepravosti.“
THEODOR W. ADORNO, 1903–1969 170
39. „Definitivně odpoutaný Prométheus,
jemuž věda propůjčila dosud neznámé síly
a ekonomika dodává pohon a motivaci,
volá po etice, která ho dobrovolným
sebeomezením uchrání před tím,
aby se stal pro lidstvo pohromou.“
HANS JONAS, 1903–1993 175
40. „Člověk je odsouzený ke svobodě.“
JEAN-PAUL SARTRE, 1905–1980 179
41. „Přemýšlet bez berliček.“
HANNAH ARENDTOVÁ, 1906–1975 183
42. „Člověk se nerodí jako žena,
ženu z něho udělají.“
SIMONE DE BEAUVOIR, 1908–1986 188
43. „Každá forma spěchu, dokonce i v dobrém, je
známkou nějaké duševní poruchy.“
ÉMILE MICHEL CIORAN, 1911–1995 192
44. „Sisyfa si musíme představit jako šťastného člověka.“
ALBERT CAMUS, 1913–1960 196

45. „Můžeme se klidně vsadit, že člověk zmizí jako tvář namalovaná v písku na pláži, když ji opláchne mořská vlna.“ MICHEL FOUCAULT, 1926–1984	200
46. „Všední život je tajný kvásek dějin.“ ÁGNES HELLEROVÁ, NAR. 1929	204
47. „Rozum je něco, co se – obrazně vyjádřeno – nachází v řeči.“ JÜRGEN HABERMAS, NAR. 1929	208
48. „Dnes je i realita sama hyperrealistická.“ JEAN BAUDRILLARD, 1929–2007	213
49. „Il n'y a pas de hors texte“ – „Nic neexistuje mimo text.“ JACQUES DERRIDA, 1930–2004	218
50. „Tak vzniká lidské stále znovu jako to, co teprve musíme poznat.“ JUDITH BUTLEROVÁ, NAR. 1956	222
Literatura	227